

▶ Kainuu  
Syksy 2007

 *Kainuun Yrittäjät*

 FINNVERA

PK-YRITYYSBAROMETRI

## Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja tämän kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Syksyn 2007 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3800 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä syksyn 2007 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymykset koskevat pk-yritysten sähköistä asiointia, markkinointia ja myyntiä.

Helsingissä 10.10.2007

Jussi Järventaus  
toimitusjohtaja  
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä  
toimitusjohtaja  
Finnvera Oyj

## SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ .....	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Kainuun ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys.....	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät .....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät .....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin .....	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet .....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet .....	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet .....	15
7 Elinkeinoilmasto .....	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus .....	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset .....	19
10 Yrittäjyysilmapiiri.....	20
11 Pk-yritysten rahoitus .....	21
12 Pk-yritysten sähköinen asiointi .....	27
13 Pk-yritysten myynti ja markkinointi .....	28

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

## TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat edelleen suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Kainuussa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 40 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien paranevan lähimmän vuoden aikana ja kolme prosenttia heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Edelliseen kyselyyn verrattuna Kainuussa yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat paremmat kuin keväällä 2007.

Koko maan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Kainuun osalta suhdannenäkymät seuraavan vuoden kuluttua ovat myös positiiviset, paitsi tekijässä tuonnin arvo. Suhdannenäkymät ovat alueen yritysten keskuudessa koko maata jonkin verran heikommat lähes kaikkien osatekijöiden osalta. Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana, mutta henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella pienempi, kuin koko maassa keskimäärin. Näkymät henkilökunnan määrän osalta ovat Kainuussa samoissa lukemissa kuin keväällä 2007.

Alueen pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat resurssitekijät ja kustannustasoon liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna resurssitekijät koetaan alueella harvemmin kehittämisen esteiksi, kuin koko maassa keskimäärin. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 4 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä kaikille vastaajille.

Kainuun pk-yrityksillä, joilla on tarve työllistää, työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus ja työn sivukulut. 25 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä ja 27 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

Kainuun pk-yrityksistä 27 prosenttia on ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisen vuoden aikana, ja koko maan yrityksistä 32 prosenttia. Koko maassa joka neljäs ja Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 22 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta käyttöpääomaksi sekä koneiden ja laitteiden laajennusinvestointeihin. Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (92 %) tai Finnverasta (26 %).

Koko maan pk-yrityksistä kahdella kolmesta ja Kainuun pk-yrityksistä puolella on tällä hetkellä omat www-sivut. Noin puolet Kainuun alueen pk-yrityksistä ja noin kolmannes koko maan, joilla on omat www-sivut, ilmoittaa sivuillaan olevan yksityiskohtaista tietoa tuotteista ja palveluista. Hintatietoja ilmoittaa sivuillaan olevan puolet Kainuun pk-yrityksistä ja koko maassa noin kolmannes pk-yrityksistä. Joka kolmas Kainuun ja noin neljä kymmenestä koko maan pk-yrityksestä tarjoaa mahdollisuuden tehdä tilauksia sähköpostin välityksellä. Viidellä prosentilla koko maan ja kuudella prosentilla Kainuun pk-yrityksistä on verkkokauppa. 44 prosenttia koko maan yrityksistä ja 43 prosenttia Kainuun yrityksistä sanoo tuotteidensa ja/tai palveluidensa olevan sellaisia, ettei niitä ole käytännössä mahdollista ostaa internetin välityksellä.

Kainuun pk-yrityksissä 86 prosentin kohdalla ja koko maan tasolla 72 prosentin kohdalla, markkinointi ja myynti ovat pääsääntöisesti yrittäjän tai toimitusjohtajan vastuulla. Oma markkinointi- ja myyntihenkilöstöä on Kainuun pk-yrityksistä 12 prosentilla. Myyntitoiminnan keskeisimpinä haasteina pidetään henkilökohtaista myyntiä ja laadusta huolehtimista. Selvästi Yli 60 prosenttia vastaajista piti näitä kahta myyntitoiminnan haasteina.

## JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elo-, syys- ja lokakuussa 2007.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Otokoko on 3823 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internetkyselyinä 1.8.–31.8.2007. Osa vastaajista värvättiin osallistumaan kyselyyn puhelimitse. Tiedonkeruu on toteutettu Taloustutkimus Oy:n CAWI-ohjelmalla (Computer Aided Web Interview). Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Kainuun osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimuksessa tutkimusjohtaja Ville Haikola, yhteyspäällikkö Jyrki Kärpänoja ja markkinatutkija Jarno Rautio, Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

**Esimerkiksi:** Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

**AINEISTO**

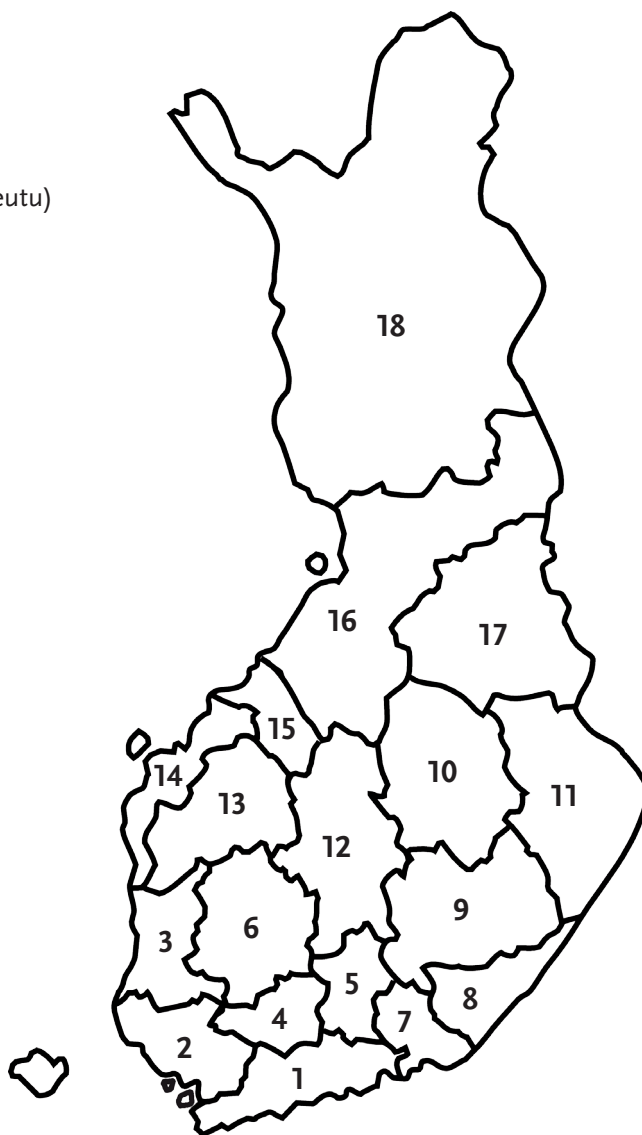
Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

**TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:****PK-YRITYKSBAROMETRI 2/2007**  
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KAINUU	59	2 %
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	10	17 %
	Rakentaminen (TOL: F)	5	8 %
	Kauppa (TOL: G)	20	34 %
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	24	41 %
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	35	59 %
	5 - 9 henkilöä	12	20 %
	10 - 19 henkilöä	1	2 %
	20 - 49 henkilöä	7	12 %
	50+ henkilöä	4	7 %
LIIKEVAIHTO VUONNA 2006	Alle 0,20 milj. euroa	21	36 %
	0,20 - 0,49 milj. euroa	15	25 %
	0,50 - 1,49 milj. euroa	10	17 %
	1,50+ milj. euroa	13	22 %
	Ei vastausta	0	0 %
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	7	12 %
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	20	34 %
	Pyrkii säilyttämään asemansa	23	39 %
	Ei kasvutavoitetta	9	15 %
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	0	0 %
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	50	85 %
	Kyllä, vie itse suoraan	6	10 %
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	5	8 %
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	33	56 %
	1996 - 2000	8	14 %
	2001 - 2006	18	31 %
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	55	93 %
	Palkattu toimitusjohtaja	3	5 %
	Muut	1	2 %

# PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. Uusimaa, erilliset raportit:
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

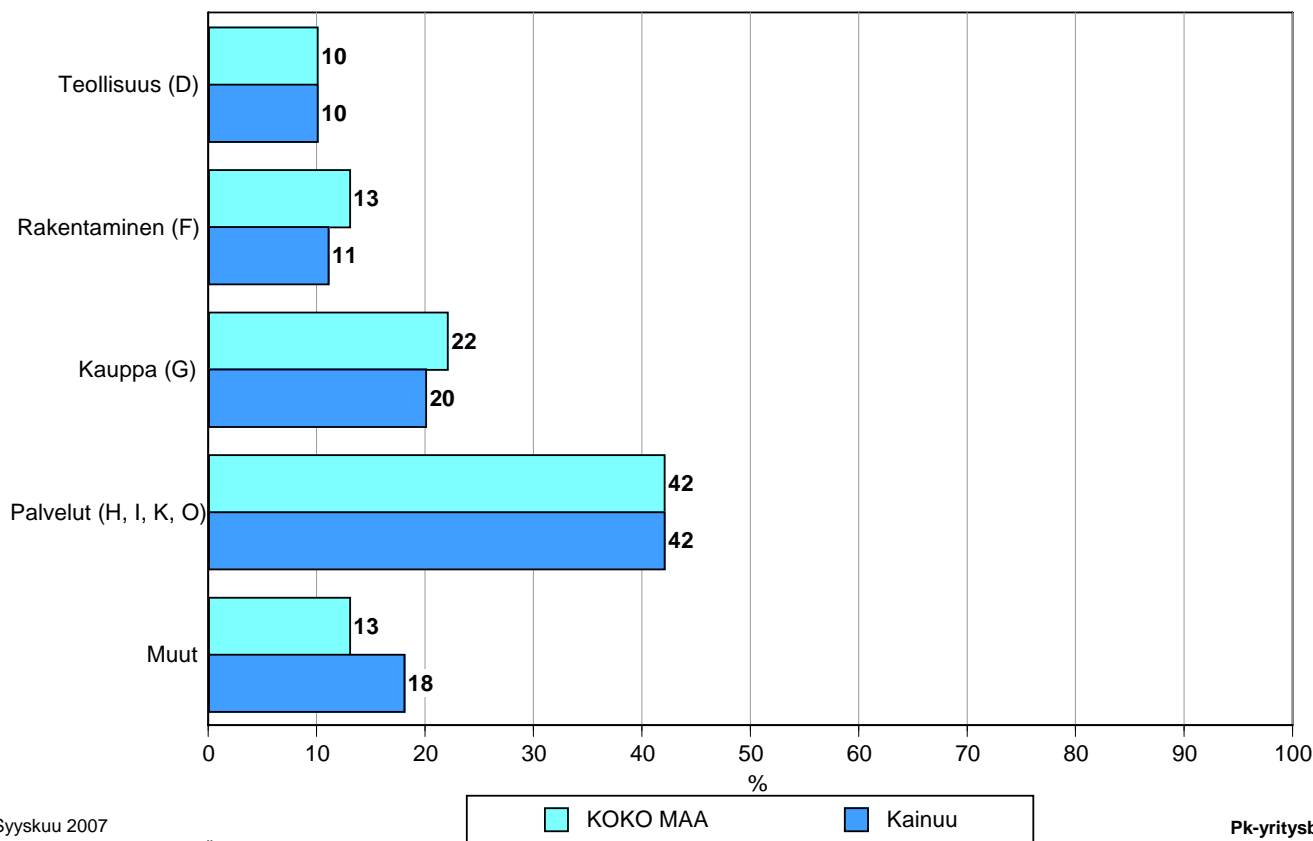


# Tutkimustulokset

## 1 Kainuun ja koko maan yritykset

Suomessa oli 236 435 yritystä vuonna 2005.<sup>1</sup> Näistä yrityksistä noin 3000 toimi Kainuussa. Kainuussa on rakennusalan ja kaupan alan yrityksiä suhteellisesti hieman vähemmän ja teollisuuden sekä palvelualan yrityksiä suhteellisesti saman verran kuin koko maassa keskimäärin.<sup>2</sup>

### 1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA



Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

<sup>1</sup> Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

<sup>2</sup> Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.



## 2 Yritykset ja työllisyys

Kainuussa toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2004 noin 14800 työntekijää<sup>3</sup>. Työttömyysaste oli vuonna 2006 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 7,7 % ja Kainuussa 17,1 %.

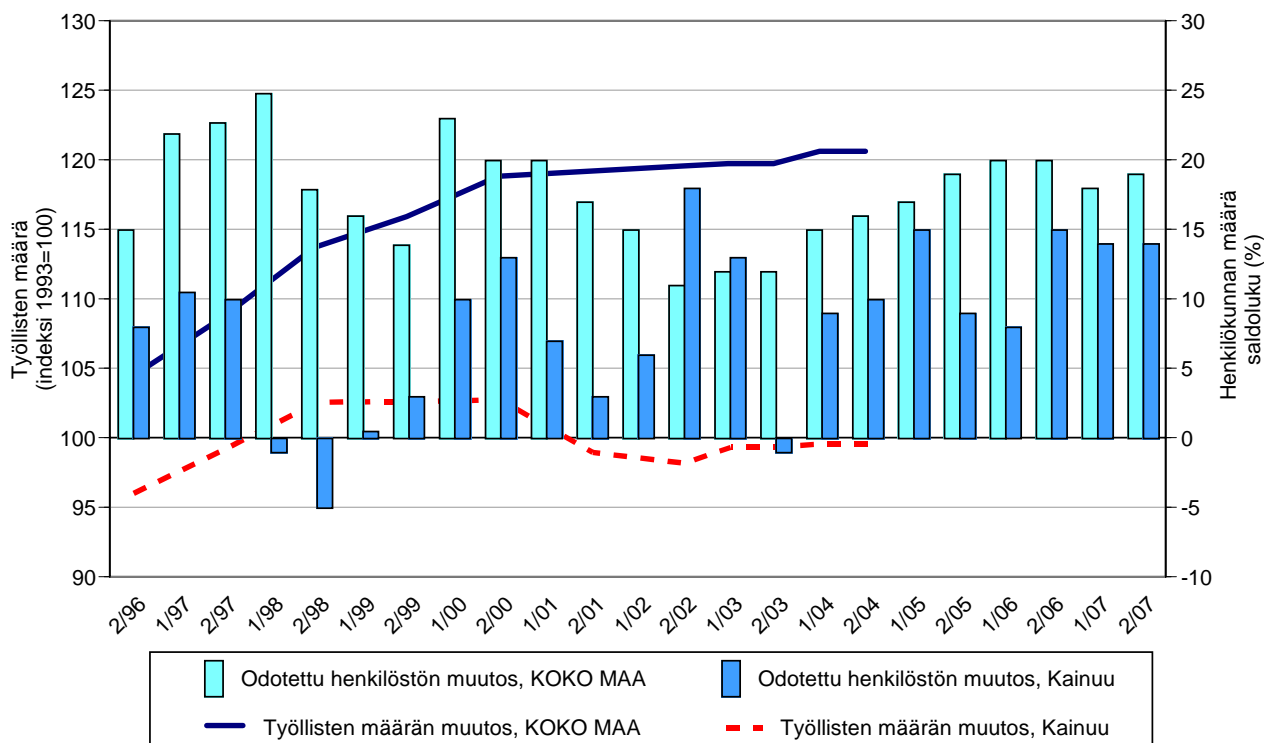
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
<b>KOKO MAA</b>	24	72	5	<b>19</b>
<b>Kainuu</b>	21	71	7	<b>14</b>

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa samalla tasolla kuin keväällä 2007 (saldoluku tuolloinkin +14 %) Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät hieman paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2007 henkilökunnan määrän saldoluku oli +18 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kainuun työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana<sup>4</sup>. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2004.

### 2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS



Syyskuu 2007  
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri  
Syksy 2007

<sup>3</sup> Lähde: Tilastokeskus, Työssäkäyntitilasto.

<sup>4</sup> Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

## 3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

### 3.1 Yleiset suhdannenäkymät

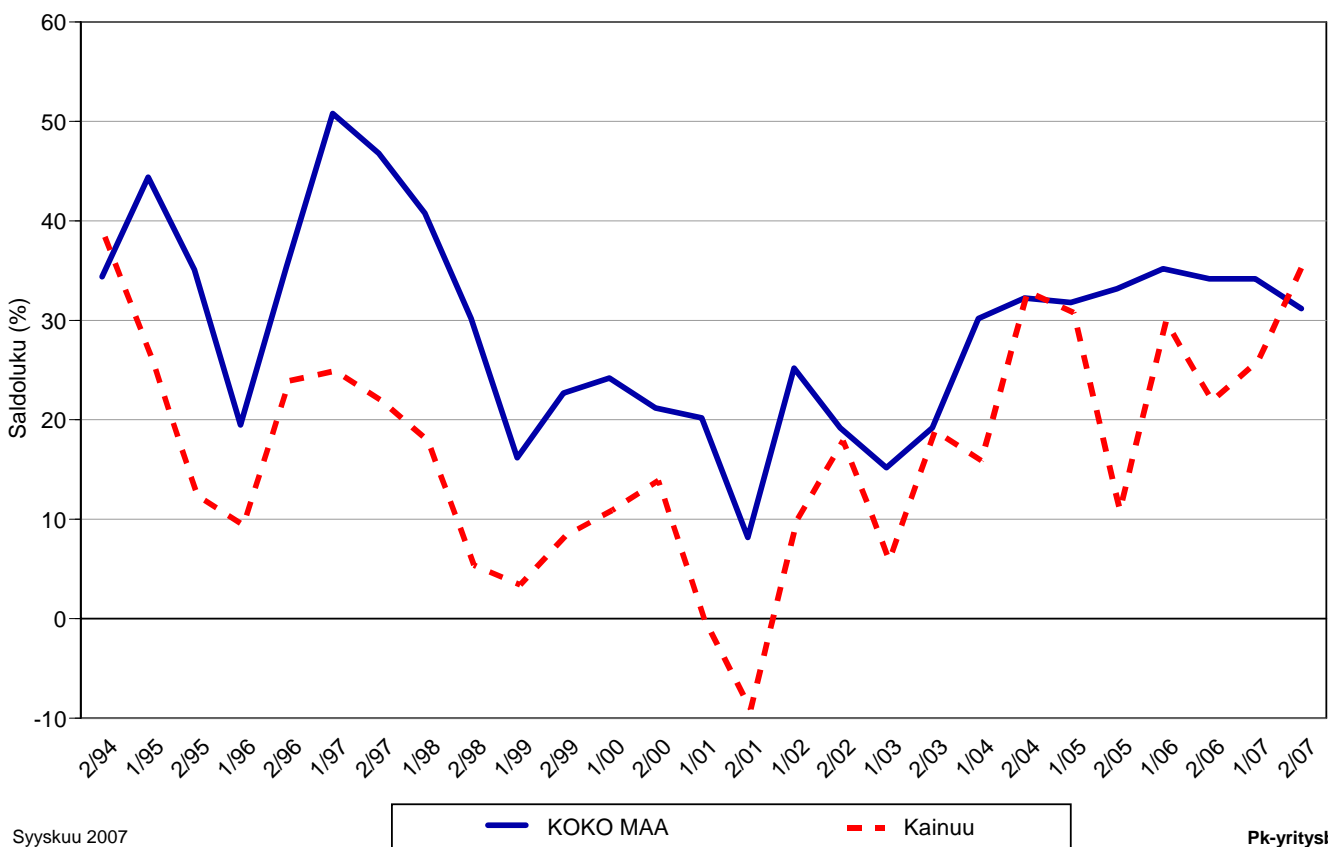
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
<b>KOKO MAA</b>	38	55	7	<b>31</b>
<b>Kainuu</b>	40	57	3	<b>36</b>

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Kainuussa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt 40 prosenttia ennakoii suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja kolme prosenttia yrityksistä ennakoii suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/94 lähtien. Kevään 2007 tilanteeseen verrattuna on suhdannenäkymä Kainuussa noussut, kun taas koko maassa on havaittavissa hienoista laskua yleisessä suhdannenäkymässä.

#### 3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA



## 3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

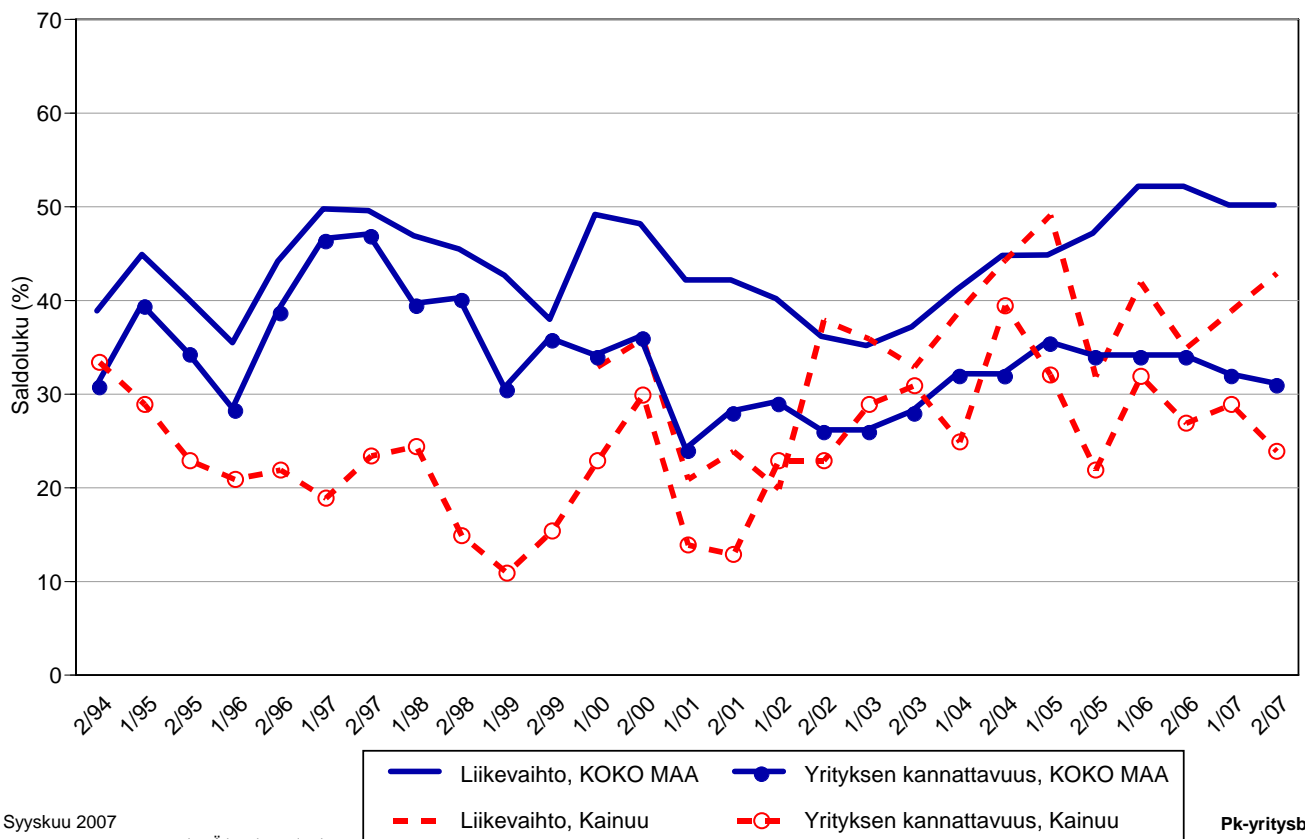
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
<b>KOKO MAA</b>								
Suurempi	58	23	18	18	46	43	44	27
Yhtä suuri	35	62	75	75	47	46	50	66
Pienempi	8	15	7	7	7	11	6	7
<b>Saldoluku (%)</b>	<b>50</b>	<b>8</b>	<b>11</b>	<b>11</b>	<b>39</b>	<b>31</b>	<b>38</b>	<b>20</b>
<b>Kainuu</b>								
Suurempi	57	25	15	11	48	35	37	17
Yhtä suuri	30	61	69	73	39	54	60	72
Pienempi	14	13	16	16	13	11	3	11
<b>Saldoluku (%)</b>	<b>34</b>	<b>12</b>	<b>0</b>	<b>-5</b>	<b>35</b>	<b>24</b>	<b>34</b>	<b>6</b>

Koko maan osalta pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Kainuun osalta kaikkien muiden tekijöiden, lukuun ottamatta tekijää tuonnin arvo, ovat myös suhdannenäkymät positiivisia. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä heikommalla kohdalla, verrattaessa koko maan tuloksiin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien<sup>5</sup> kehitys jaksosta 2/94 lähtien. Liikevaihdon suhteen suhdannenäkymät ovat Kainuussa edelleen nousussa, sen sijaan yrityksen kannattavuuden suhteen suhdannenäkymät ovat laskussa. Koko maan suhdannenäkymät ovat liikevaihdon osalta kevään 2007 tasolla ja kannattavuuden kohdalla lievässä laskussa.

### 3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA



Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

<sup>5</sup> Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

## 4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

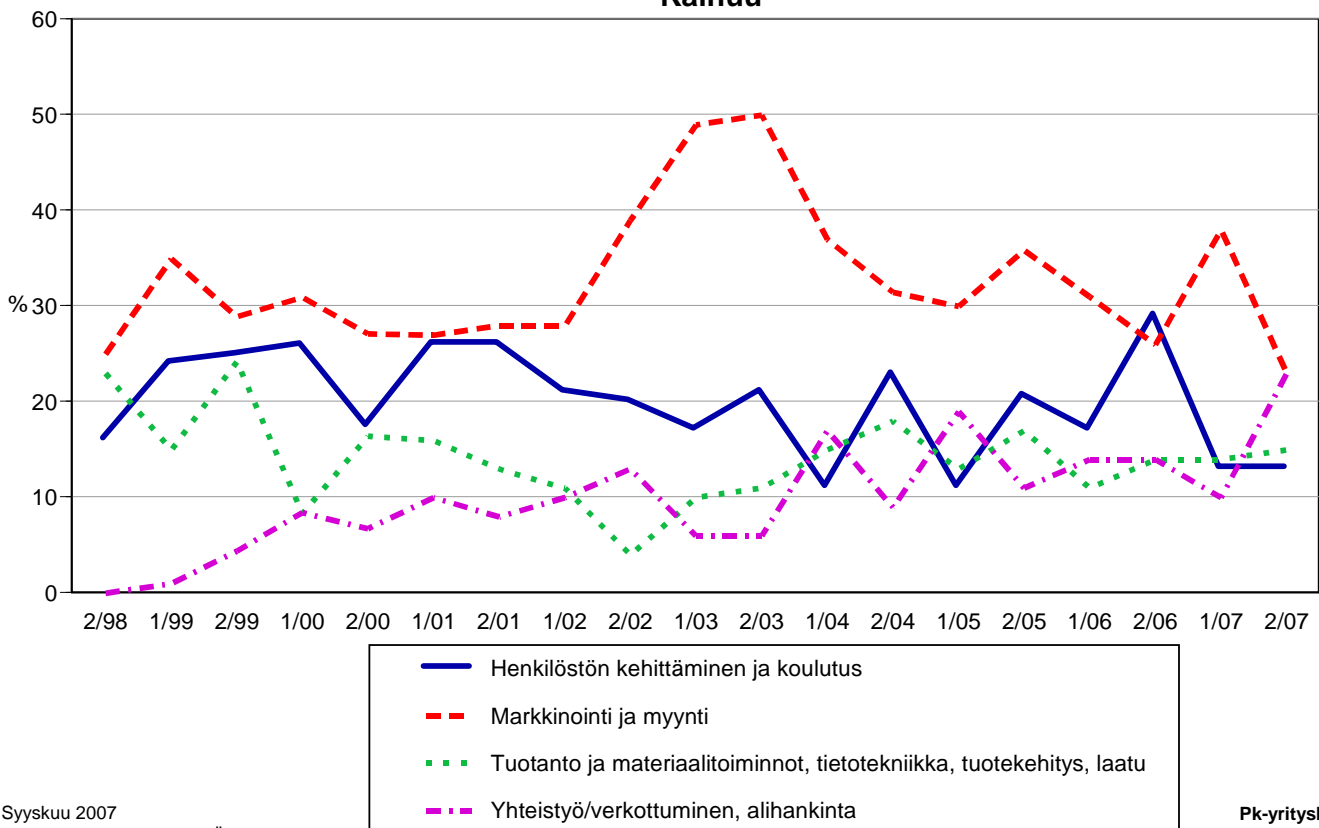
	KOKO MAA %	Kainuu %
Johtaminen	4	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	21	13
Markkinointi ja myynti	34	23
Vienti ja kansainvälistyminen	4	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	6	7
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	9	15
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	23
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	8	10

Kainuun ja koko maan pk-yritysten kehittämistarpeet ovat samansuuntaiset liittyen markkinoinnin ja myynnin kehittämiseen, joka on ykkössijalla sekä koko maan tuloksissa että myös Kainuussa. Kainuussa yhdessä markkinoinnin ja myynnin kanssa tulee vahvasti esille kehittämistarve myös yhteistyön/verkottumisen ja alihankinnan alueilla. Verrattaessa Kainuun tuloksia koko maahan, koetaan Kainuussa selvästi koko maata vähemmän tarvetta henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen.

Kehittämistarpeista on kevääseen 2007 verrattaessa lisääntynyt tarve yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaa. Markkinointiin ja myyntiin liittyvät tarpeet ovat sen sijaan vähentyneet viime kevääseen verrattaessa.

### 4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

#### Kainuu



## 5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
<b>YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY</b>	<b>6</b>	<b>15</b>
byrokratia	2	2
työlainsäädäntö	1	12
työehtosopimukset	1	0
muu sääntely	2	2
<b>KUSTANNUSTASO</b>	<b>17</b>	<b>21</b>
verotus	4	5
palkkataso	3	4
työn sivukulut	7	9
muut tuotantokustannukset	3	4
<b>KILPAILUTILANNE</b>	<b>22</b>	<b>17</b>
kireä kilpailutilanne	14	8
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	0
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	2
markkinoita vääristävät tuet	1	4
harmaa talous, konkurssit jne.	1	0
kysynnän riittämättömyys	3	2
<b>RAHOITUS</b>	<b>7</b>	<b>4</b>
rahoituksen saatavuus	2	0
rahoituksen hinta	1	0
vakuuksien puute	3	4
<b>RESURSSITEKIJÄT</b>	<b>35</b>	<b>33</b>
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	18	17
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	3	1
toimitilat	3	2
koneet ja laitteet	1	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	5	4
<b>YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE</b>	<b>8</b>	<b>5</b>
<b>MUUT TEKIJÄT</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
<b>EI OSAA SANOA</b>	<b>3</b>	<b>2</b>

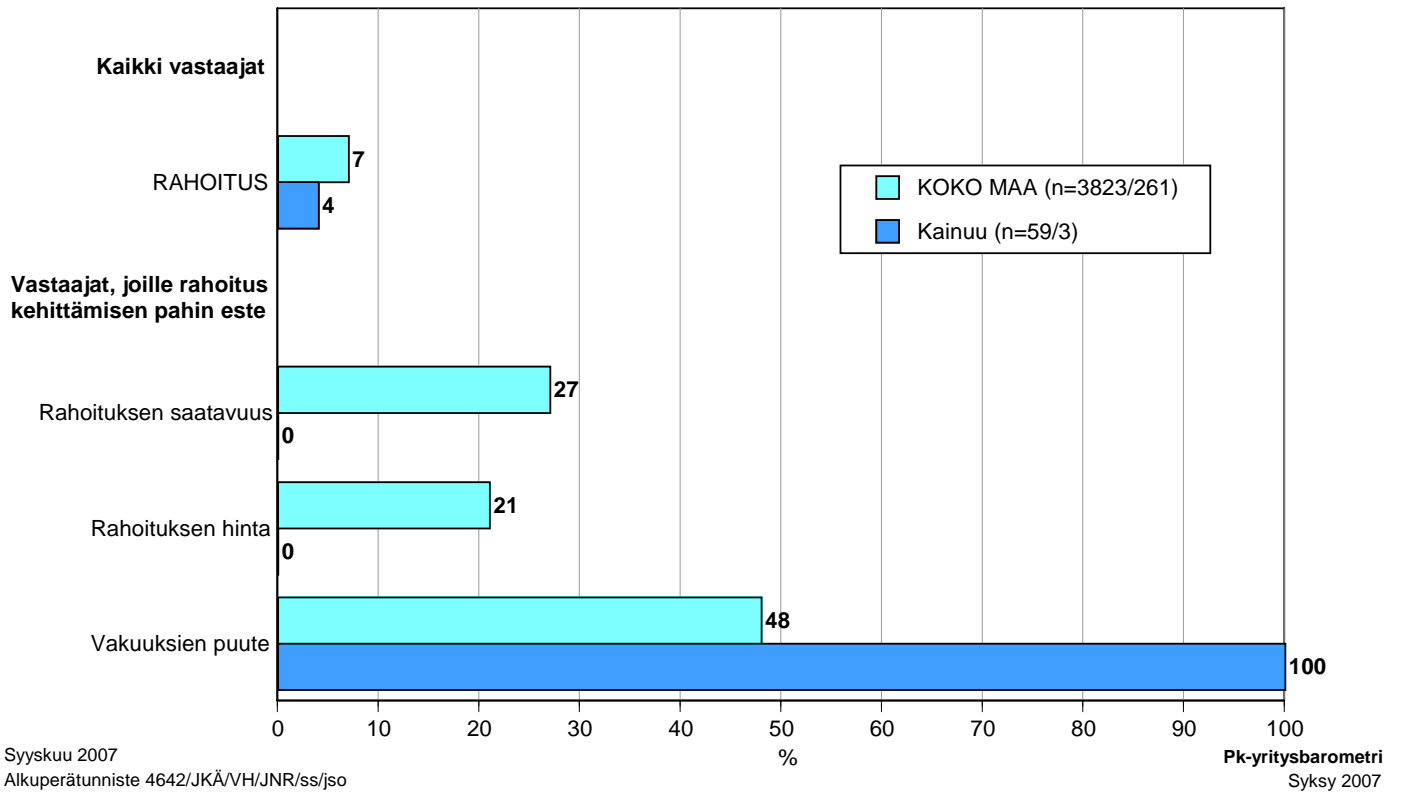
Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat edelleen resurssitekijät. Toiseksi on noussut kustannustasoon liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Resurssitekijät koetaan Kainuussa hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 4 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä on vakuuksien puute pahimpana esteenä kaikilla vastaajilla. Kainuussa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan hieman pienempi kehittämisen este, kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maassa sekä kaikki että kasvuhakuiset<sup>6</sup> pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt pienempänä kehittämisen esteenä verrattuna kevään 2007 tilanteeseen. Kainuun alueella rahoituksen merkitys kehittämisen esteenä on selvästi vähentynyt viime keväästä sekä kaikkien että kasvuhakuisien pk-yritysten keskuudessa.

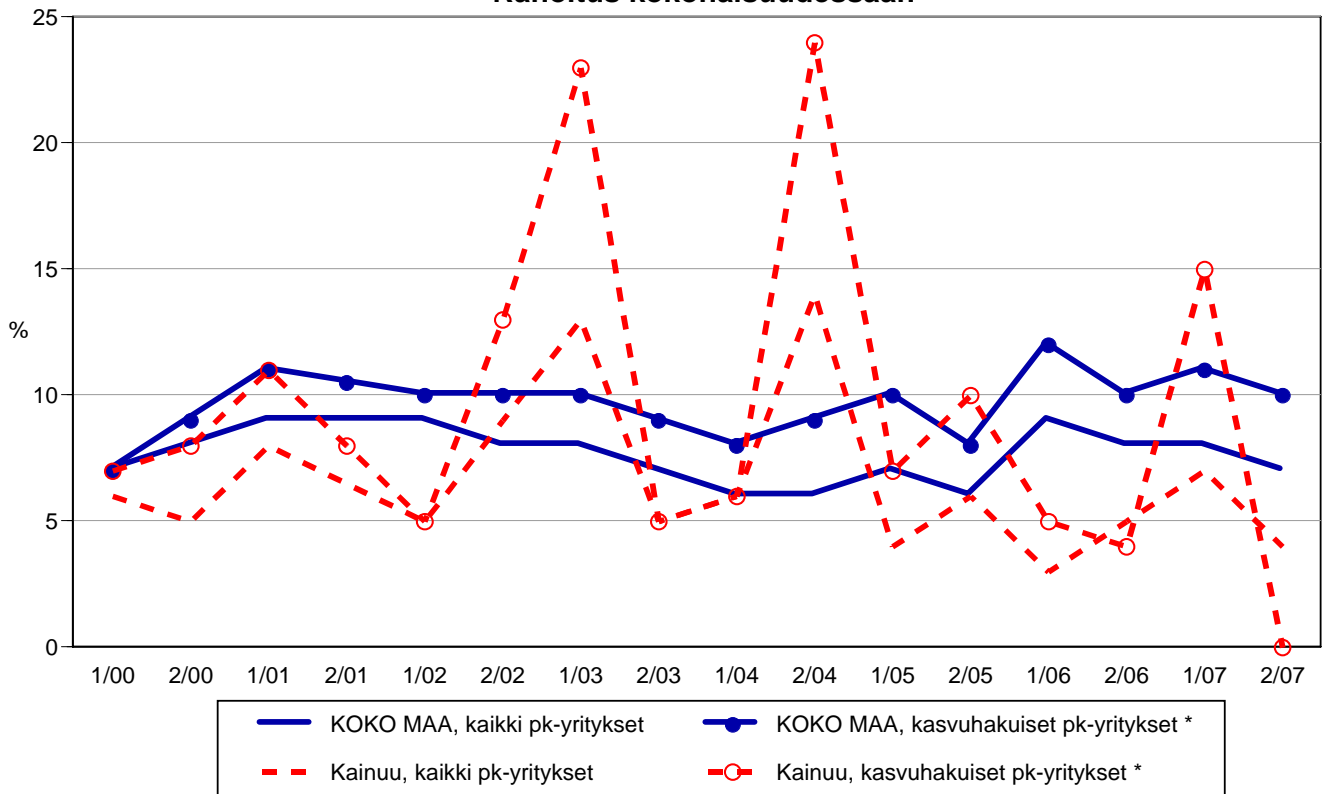
<sup>6</sup> Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

### 5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus -

n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este



## 5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -



Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

\*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

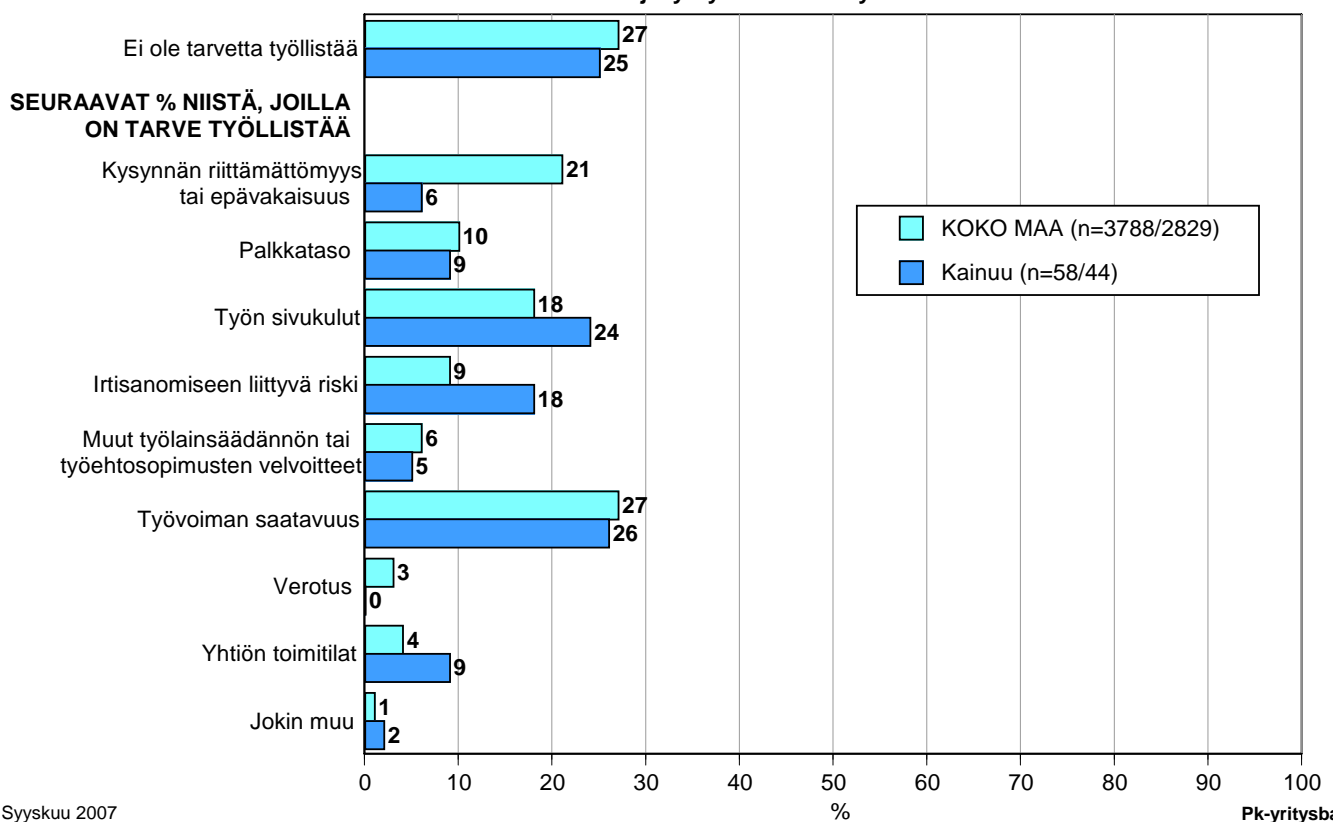
Pk-yritysbarometri  
Syksy 2007

## 6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työvoiman saatavuus ja työn sivukulut, joita noin neljäsosa niistä pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä. Kolmanneksi suurimmaksi työllistämisen esteeksi kokivat Kainuun alueen pk-yritykset irtisanomiseen liittyvät riskit. Työvoiman saatavuus ja työn sivukulut koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. Sen sijaan kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, joka koettiin koko maan tasolla toiseksi suurimmaksi työllistämisen esteeksi, ei ollut Kainuun pk-yrityksistä kovin suuri työllistämisen este. Koko maan yrityksistä 27 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 25 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

### 6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää



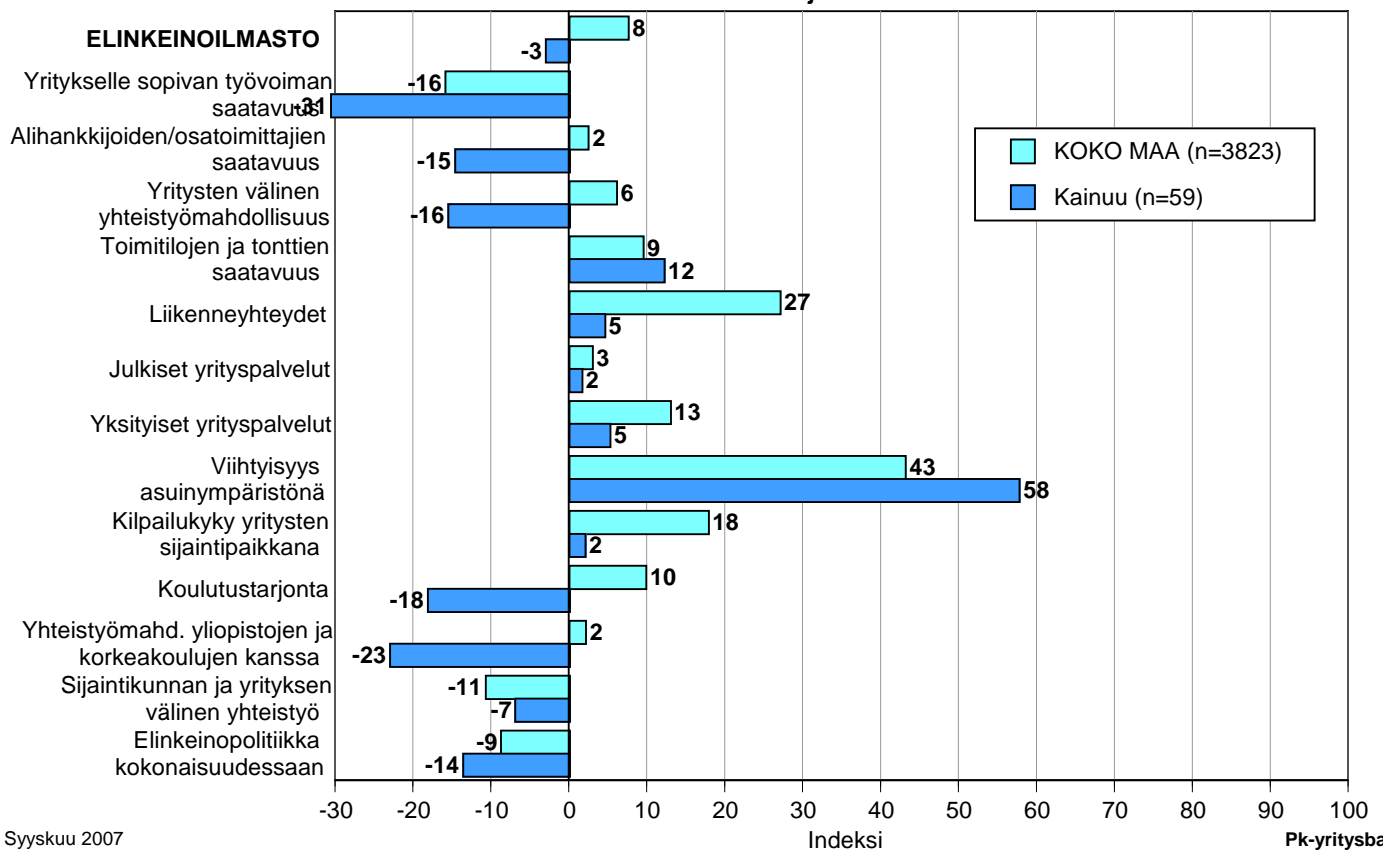


## 7 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kainuussa tyytymättömpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Kainuussa sijaitsevat yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuin ympäristönä sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Tyytymättöimpiä alueella ollaan yritykselle sopivan työvoiman saatavuuteen ja yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Kainuun pk-yritykset ovat lähes kaikkien tekijöiden kohdalla muuta maata tyytymättömpiä elinkeinoilmastoon, tosin kokonaistyytyväisyys on hieman noussut kevääseen 2007 verrattaessa. Koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on lähes samassa tasossa, kuin keväällä 2007. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

### 7.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

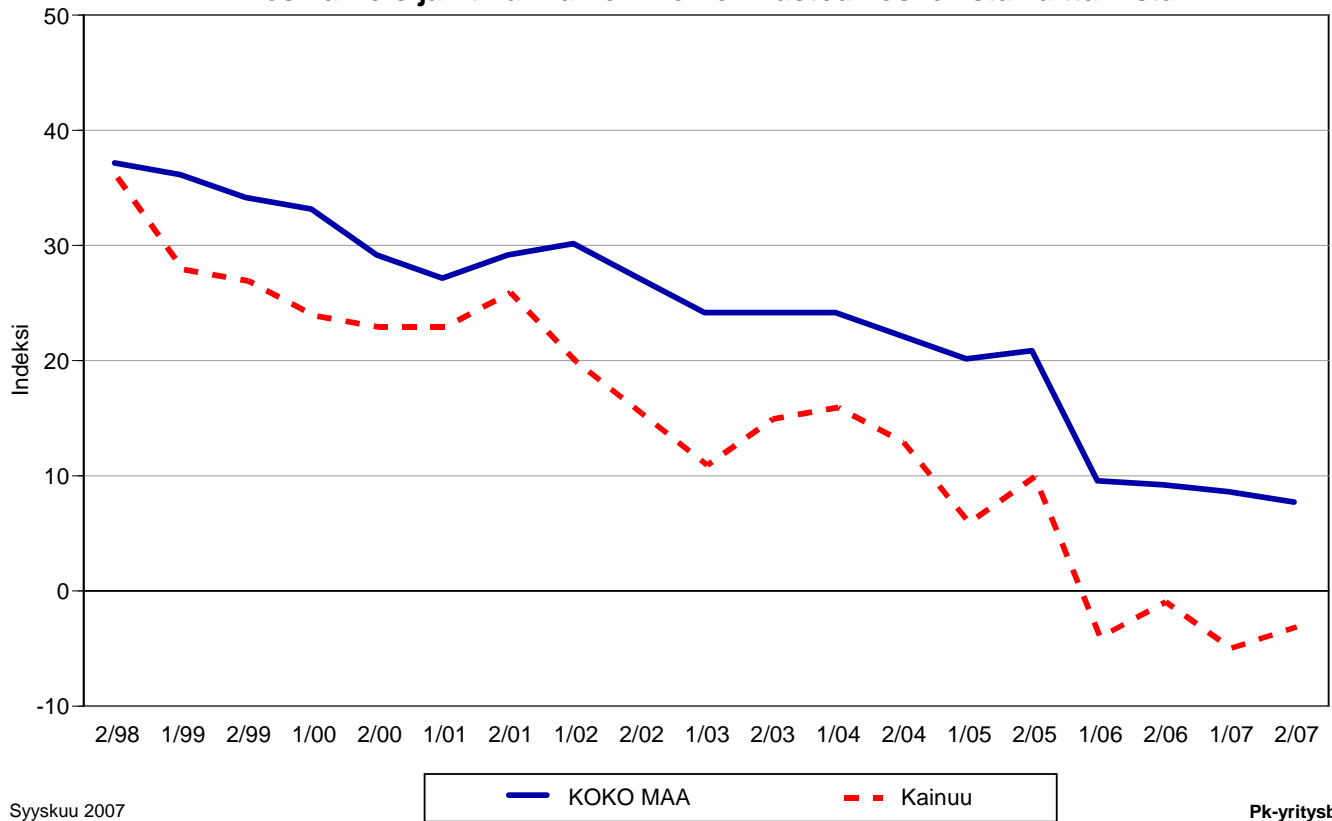


Syyskuu 2007  
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

Pk-yritysbarometri  
Syksy 2007

## 7.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä -

Syyskuu 2007  
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jsoPk-yritysbarometri  
Syksy 2007

## 8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

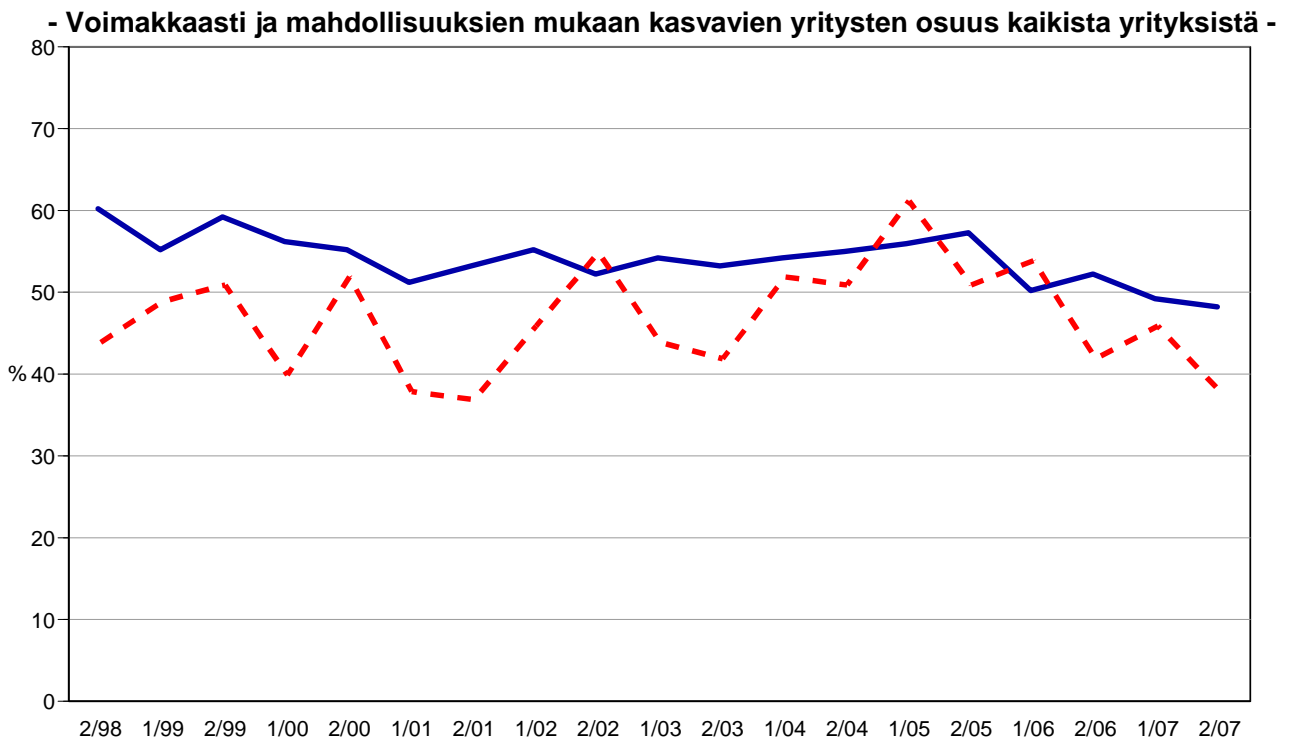
Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Kainuu %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	8	8
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	40	30
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	47
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	16	15
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	0

Kainuussa on nyt saman verran voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä, kuin koko maassa keskimäärin. Yksikään Kainuun pk-yrityksistä ei ennakoiv toiminnan loppuvan seuraavan vuoden aikana, kun koko maan tasolla prosentti pk-yrityksistä ennakoiv toiminnan loppuvan. Tärkeimpänä kasvukeinoinaan alueen pk-yritykset pitävät yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on koko maassa 48 prosenttia ja Kainuussa hieman vähemmän, 38 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on laskenut koko maassa hiukan, kun taas Kainuussa se on noussut kolme prosenttiyksikköä, verrattaessa kevääseen 2007. Mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivien pk-yritysten määrä, sen sijaan, on laskenut verrattaessa kevääseen 2007.

### 8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS



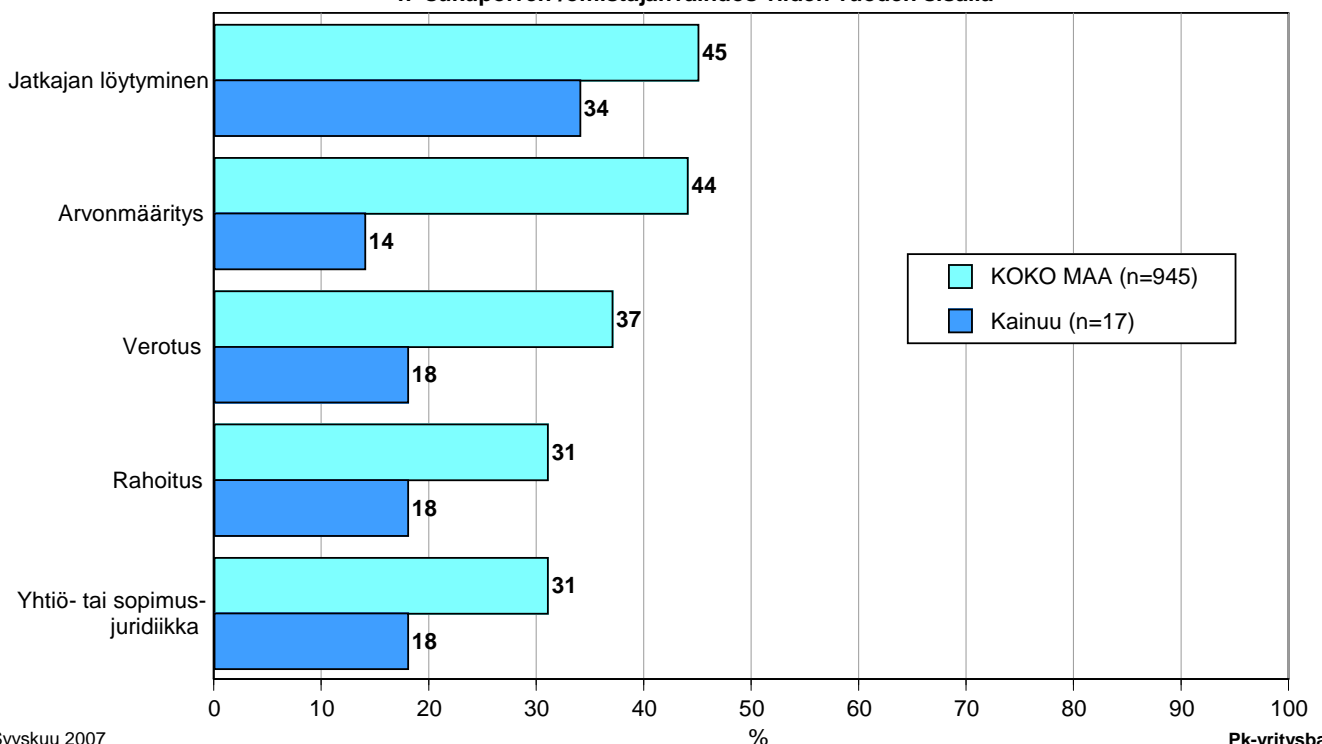
## 9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	67	62
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	9	19
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	14	10
Ei osaa sanoa	11	9

Kainuun alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka kolmannessa pk-yrityksessä. Suurin haaste sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Kainuun alueella on jatkajan löytäminen. Muut haasteet tulevat tasaväkisenä perässä, kuten verotus, rahoitus ja yhtiö- tai sopimusjuridiikka.

### 9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA - Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana - n=sukupolven-/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä



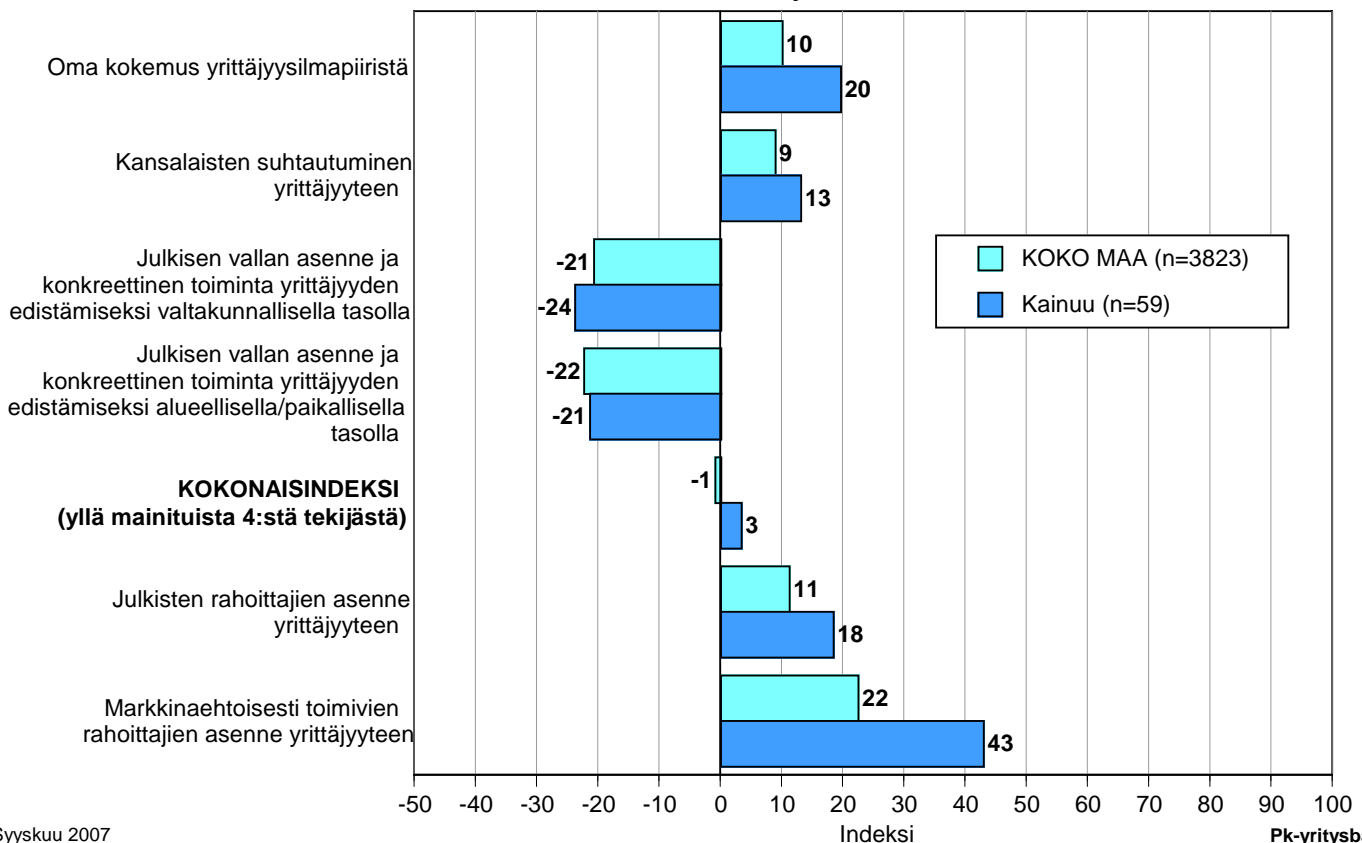
## 10 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on negatiivinen -1, kun taas Kainuussa se on 3. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot em. tekijöistä ovat koko maassa ja alueella positiivisemmat kevääseen 2007 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Kainuun että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien ja myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Kainuun alueella hieman paremmiksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä Kainuussa että koko maassa keskimäärin.

### 10. YRITTÄJYYSILMAPIIRI

n=kaikki vastaajat



Syyskuu 2007

Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

PK-yritysbarometri  
Syyskuu 2007

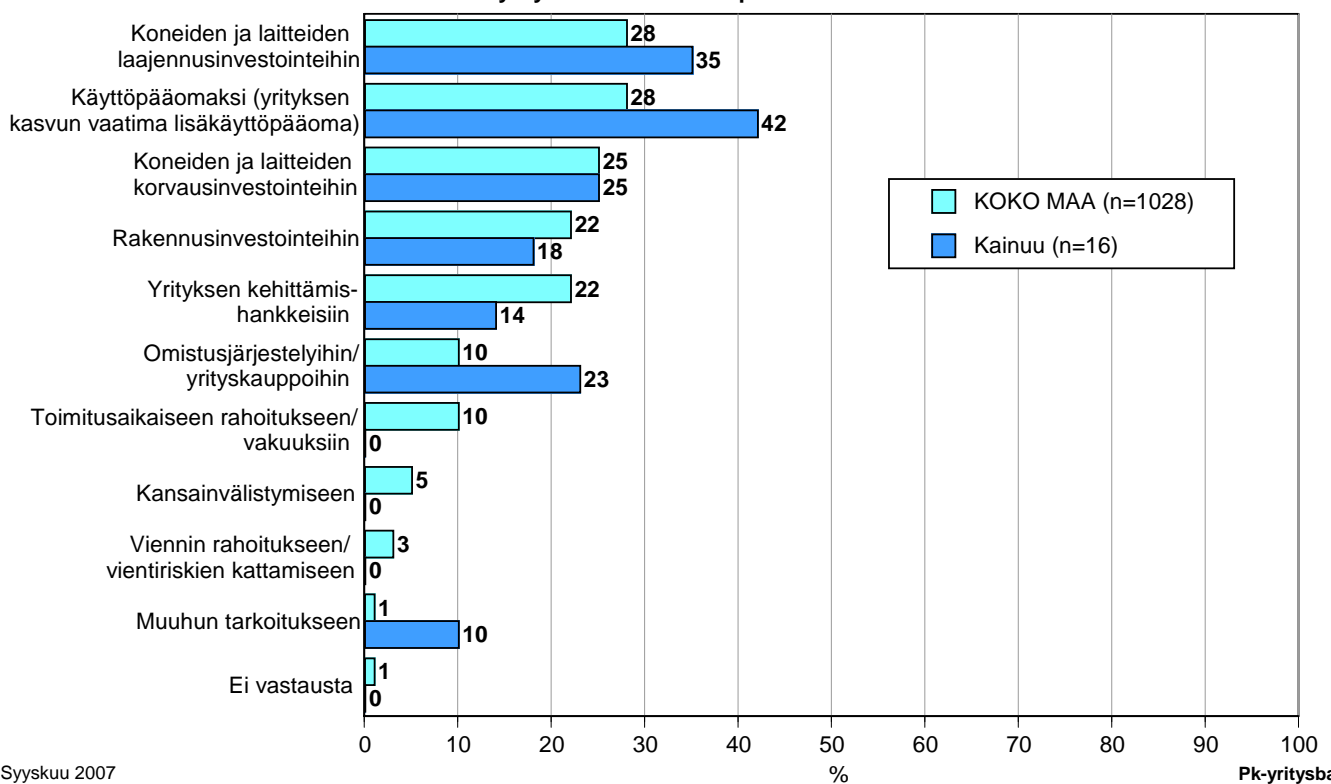
## 11 Pk-yritysten rahoitus

Kainuun alueen yrityksistä 27 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun koko maassa näin oli tehnyt 32 prosenttia.

Koko maassa joka neljäs ja Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 22 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Useimmiten rahoitusta hankintaan käyttöpääomaksi sekä koneiden ja laitteiden laajennusinvestointeihin. Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia rahoitusta useimmiten pankista (92 %) tai Finnverasta (26 %).

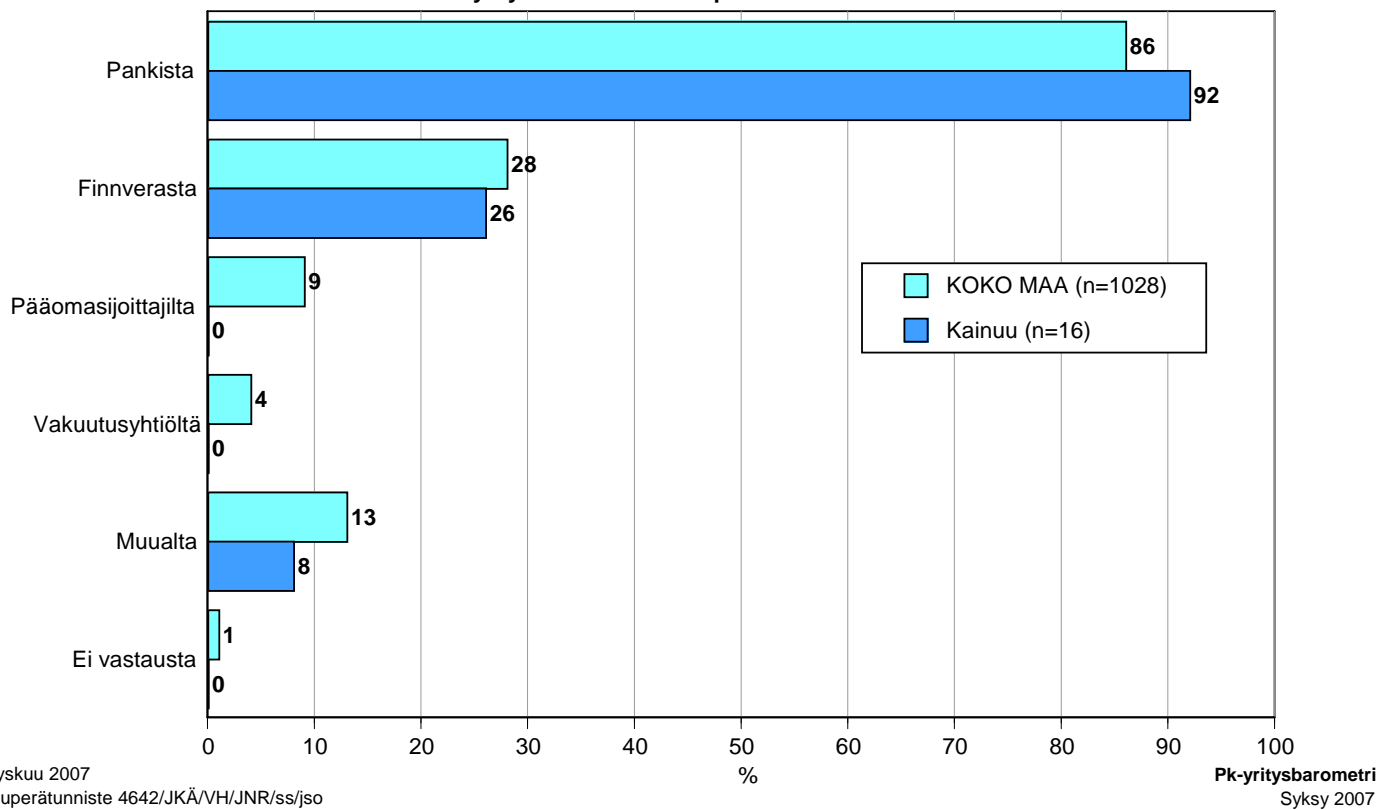
### 11. MIHIN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN AIKOO OTTAA ULKOPUOLISTA RAHOITUSTA - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta



## 12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

- Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -  
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

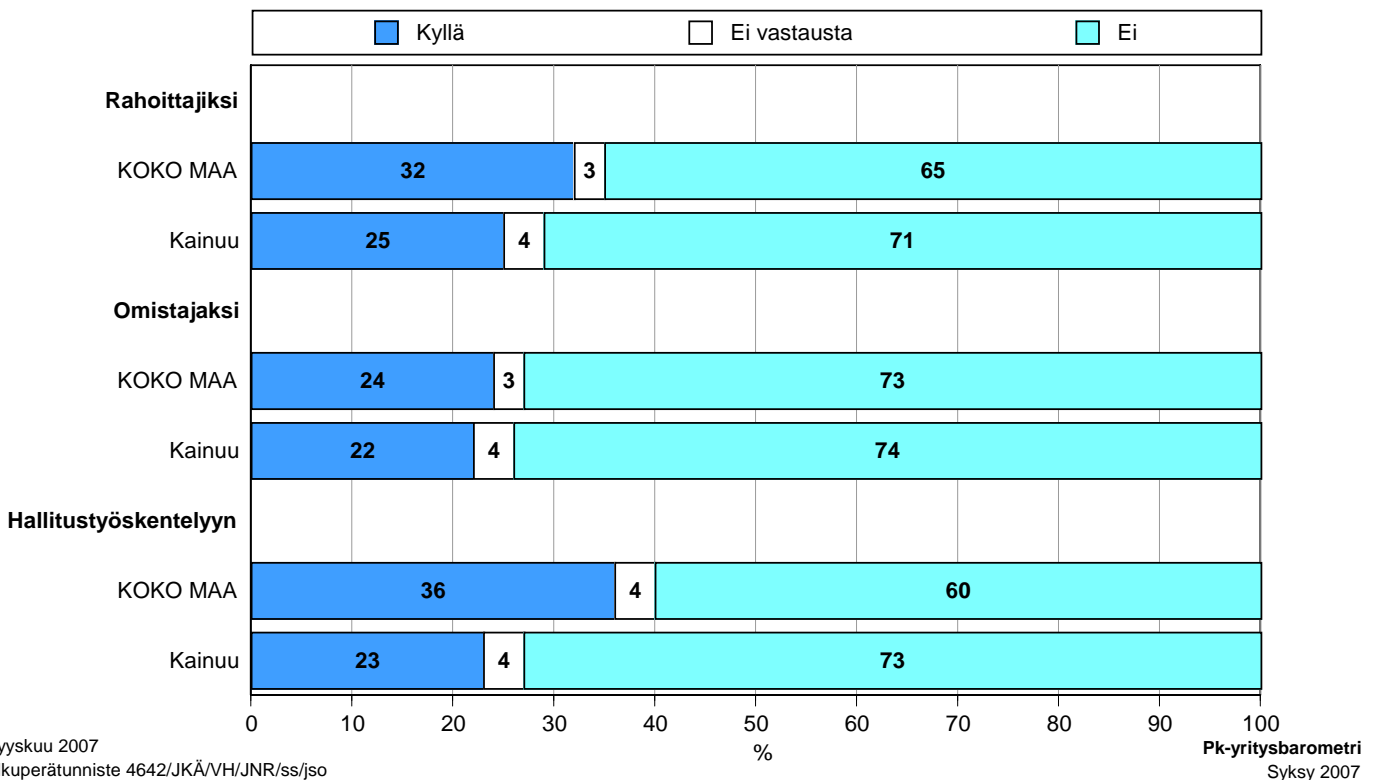


Kainuussa joka neljäs pk-yrittäjästä ja koko maassa joka kolmas, osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä, olisi halukas ottamaan yksityisiä henkilöpääomasijoittajia mukaan yritysten toimintaan rahoittajiksi. Omistajiksi koko maassa ottaisi yksityisiä pääomasijoittajia noin joka neljäs ja Kainuussa 22 prosenttia. Kainuussa joka neljäs ottaisi yksityisiä henkilöpääomasijoittajia hallitustyöskentelyyn ja koko maassa 36 prosenttia.

Yksityisiä pääomasijoittajia osakeyhtiömuotoisista pk-yrityksistä ottaisi puolestaan mukaan yrityksen toimintaan noin neljäs alueen ja joka kolmas koko maan pk-yrityksistä, omistajaksi Kainuussa ainoastaan noin 12 prosenttia, kun koko maassa vastaava luku on 21 prosenttia. Hallitustyöskentelyyn koko maassa ottaisi yksityisiä pääomasijoittajia joka neljäs, kun Kainuussa ainoastaan 13 prosenttia pk-yrityksistä.

### 13.1 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ HENKILÖPÄÄOMASIJOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

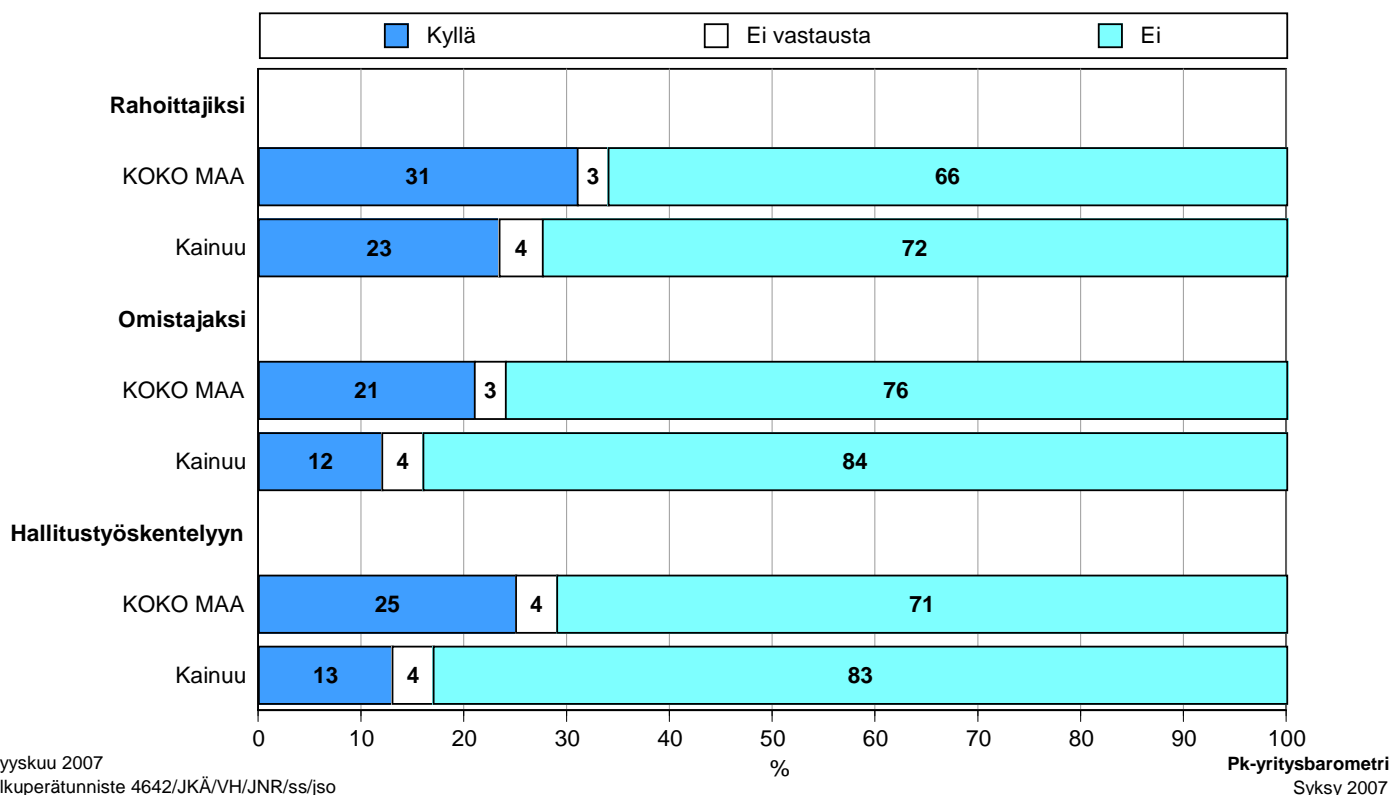
Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Kainuu n=36





### 13.2 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN YKSITYISIÄ PÄÄOMASIOITUSYHTIÖITÄ MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Kainuu n=36



Syyskuu 2007  
Alkuperätunniste 4642/JKÄ/VH/JNR/ss/jso

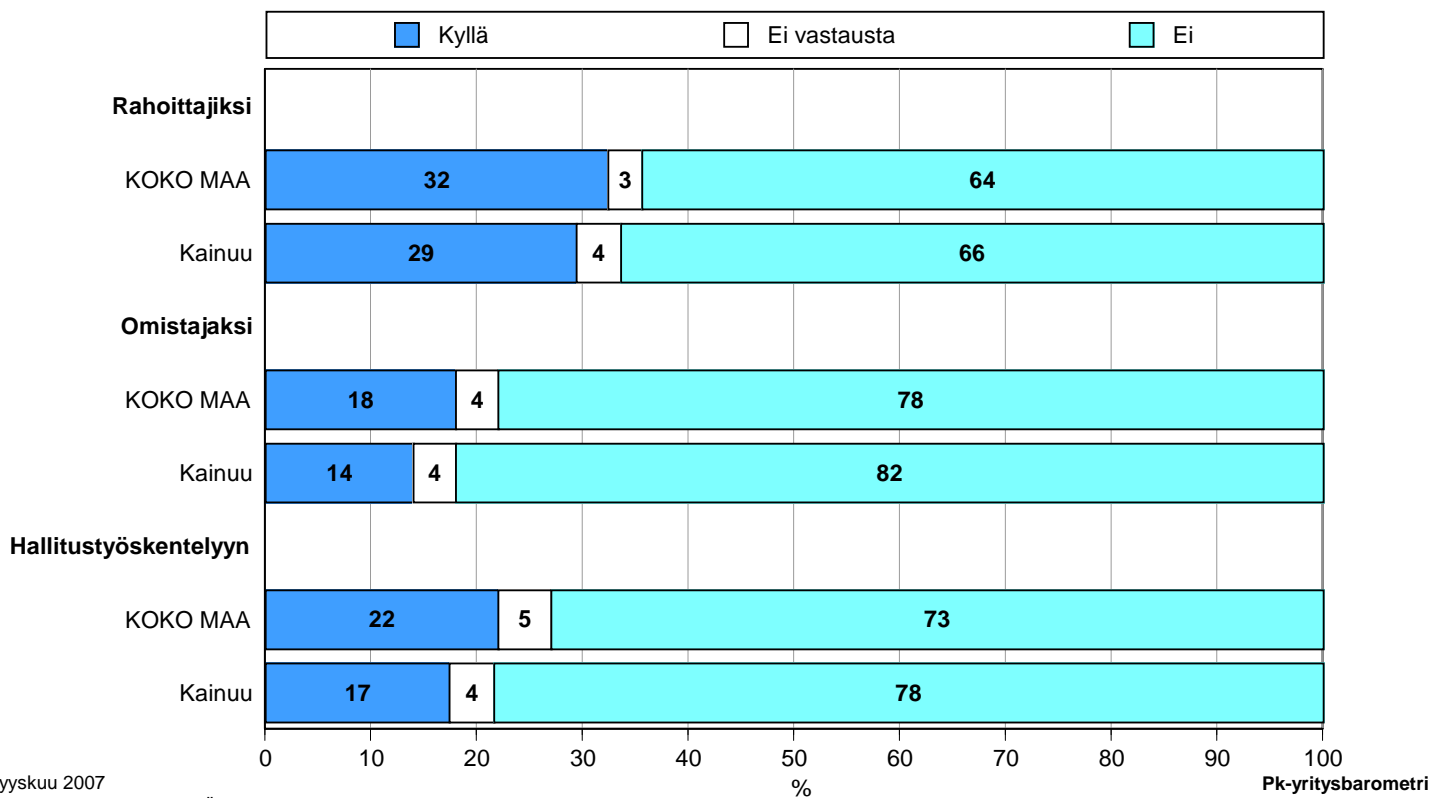
Pk-yritysbarometri  
Syksy 2007

Alueellisia pääomasijoitusrahastoja ottaisi toimintaan mukaan rahoittajaksi alueella ja koko maassa noin kolmas, omistajaksi Kainuun pk-yrityksistä 14 prosenttia ja koko maan kohdalla 18 prosenttia ja hallitustyöskentelyyn koko maassa noin joka viides ja Kainuussa 17 prosenttia pk-yrityksistä.

Kainuussa joka kolmas pk-yritys olisi valmis ottamaan julkisia pääomasijoittajia yrityksensä rahoittajiksi, kun koko maassa tähän olisi valmis 41 prosenttia yrityksistä. Omistajiksi Kainuussa olisi valmis ottamaan 13 prosenttia pk-yrityksistä ja hallitustyöskentelyyn 15 prosenttia. Koko maan tasolla omistajiksi olisi valmis ottamaan noin joka viides ja hallitustyöskentelyyn joka neljäs.

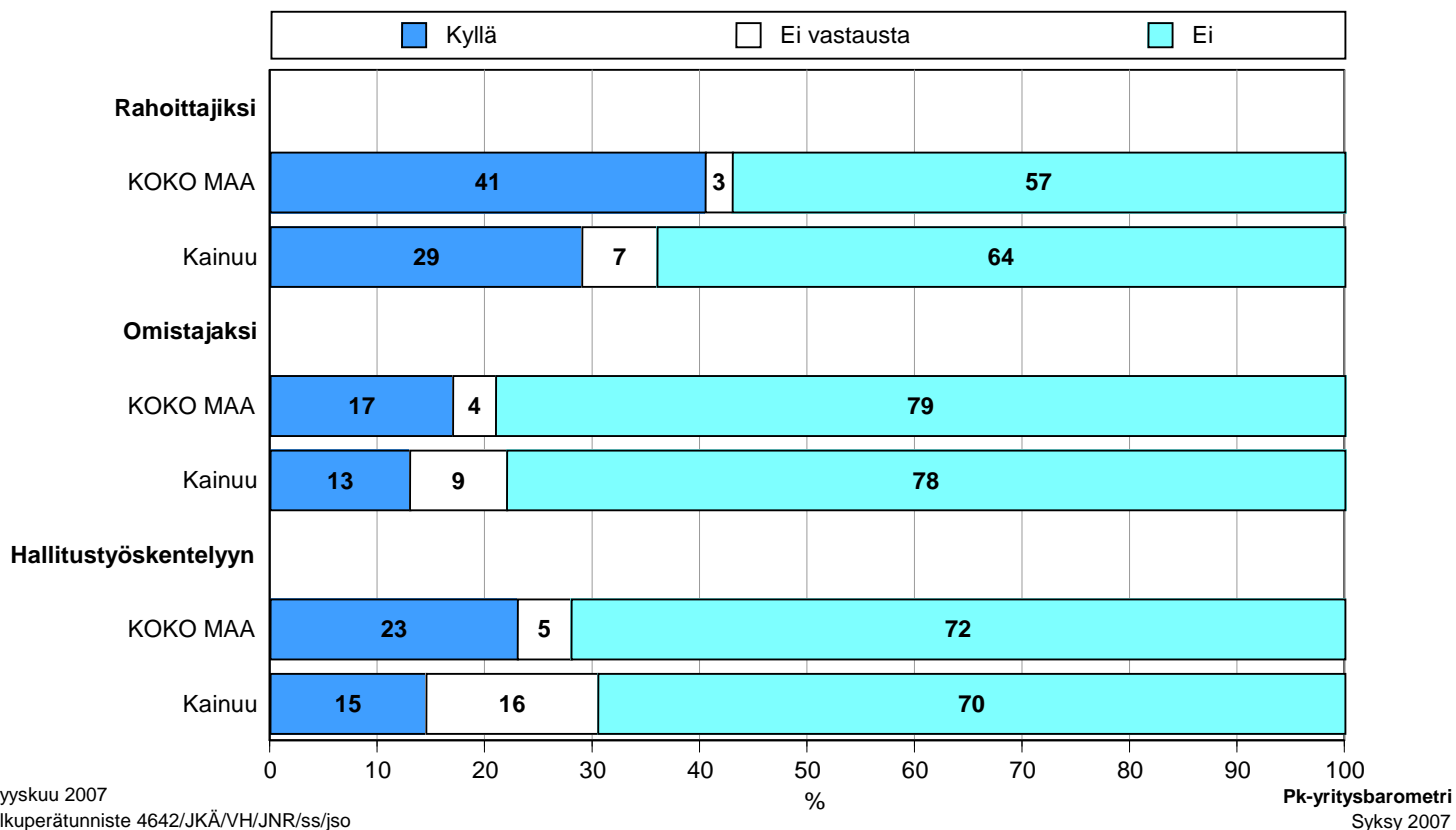
### 13.3 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN ALUEELLISIA PÄÄOMASIJOITUSRAHASTOJA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Kainuu n=36



### 13.4 OLISIKO HALUKAS OTTAMAAN JULKISIA PÄÄOMASIOITTAJIA MUKAAN YRITYKSEN TOIMINTAAN

Osakeyhtiöt, KOKO MAA n=2580, Kainuu n=36



## 12 Pk-yritysten sähköinen asiointi

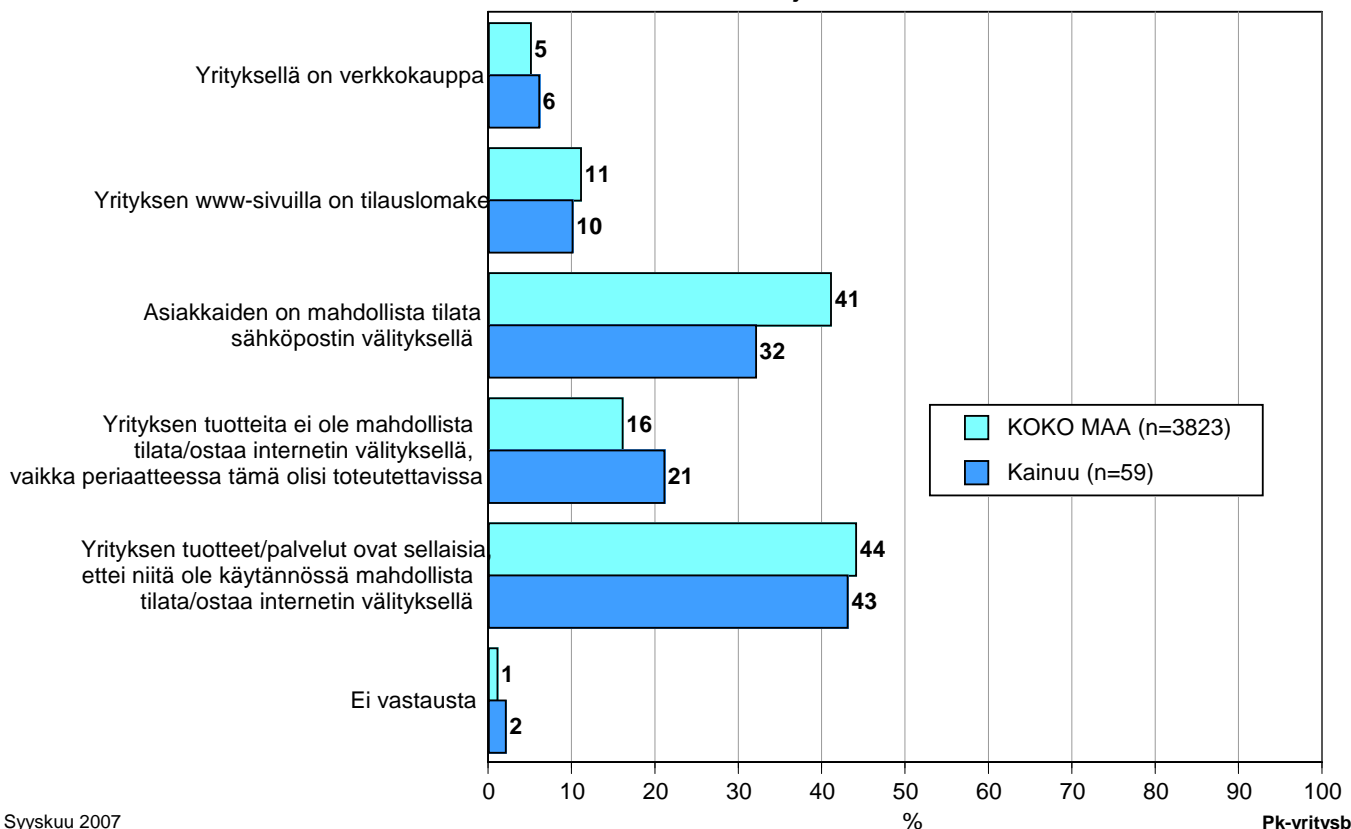
Koko maan pk-yrityksistä kahdella kolmesta on tällä hetkellä omat www-sivut ja 13 prosentilla sivut ovat suunnitelmassa. Kainuussa omat sivut on 50 prosentilla pk-yrityksistä ja 16 prosenttia suunnittelee sivujen perustamista.

Noin puolet Kainuun alueen pk-yrityksistä ja noin kolmannes koko maan, joilla on omat www-sivut, ilmoittaa sivuillaan olevan yksityiskohtaista tietoa tuotteista ja palveluista. Kainuussa 44 prosentilla ja koko maassa 45 prosentilla pk-yrityksistä on sivuillaan lyhyt tai yleinen kuvaus palveluistaan. Muun tiedon lisäksi hintatietoja sanoo www-sivuillaan olevan noin kolmannes koko maan ja puolet Kainuun pk-yrityksistä.

Joka kolmas Kainuun ja neljä kymmenestä pk-yrityksestä koko maassa, tarjoaa asiakkailleen mahdollisuuden tehdä tilauksia sähköpostin välityksellä. Koko maassa viidellä prosentilla on verkkokauppa ja Kainuussa kuudella prosentilla. Noin joka kymmenellä koko maan ja Kainuun pk-yrityksistä on www-sivuillaan tilauslomake. Koko maan ja Kainuun kohdalla tuotteet/palvelut ovat noin neljällä kymmenestä yrityksestä sellaisia, ettei internet ole sopiva kanava niiden hankkimiseen.

### 14. OTTAAKO YRITYS VASTAAN SÄHKÖISIÄ TILAUKSIA/OSTOKSIA

n=kaikki vastaajat



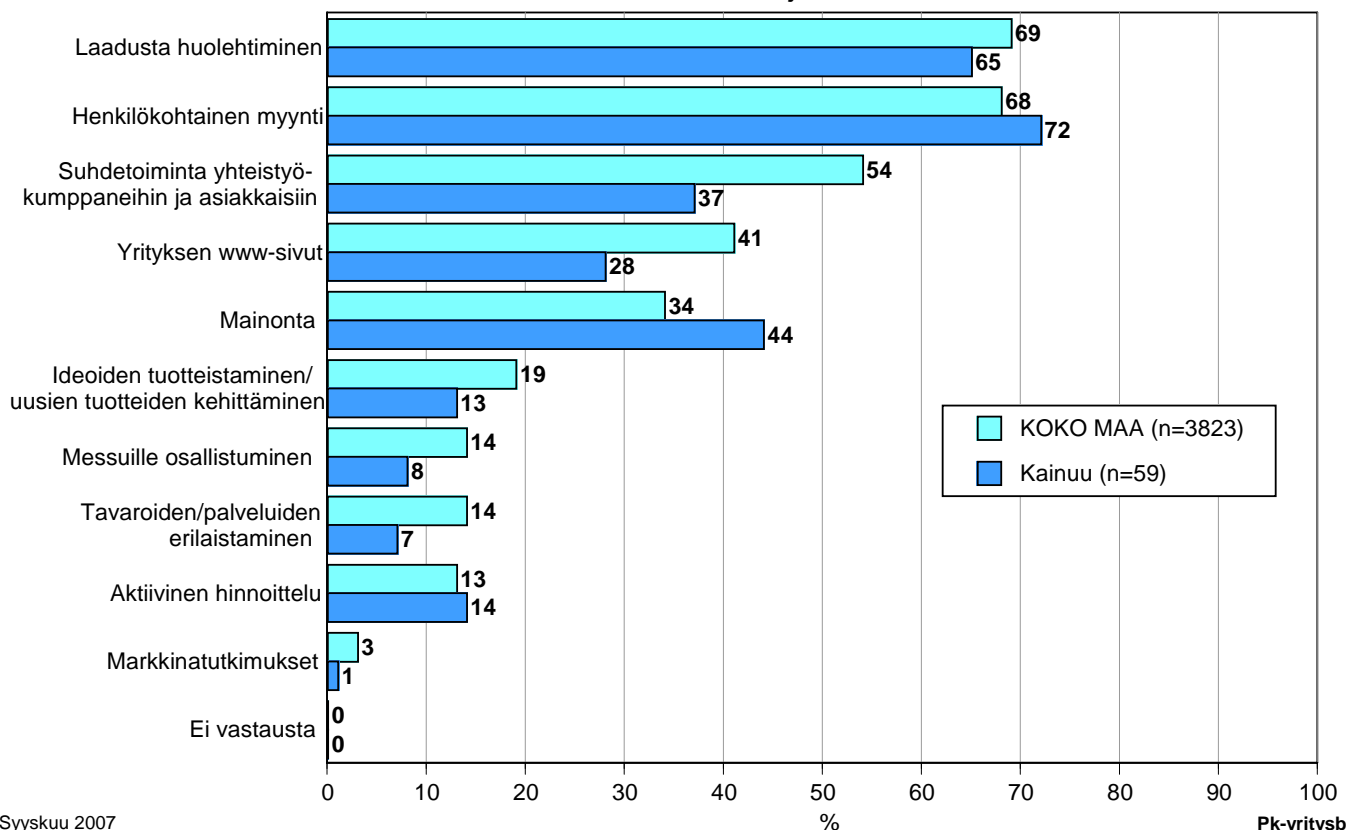
## 13 Pk-yritysten myynti ja markkinointi

Kainuussa valtaosan, 86 prosenttia, kohdalla yrityksen markkinointi ja myynti ovat pääasiallisesti yrittäjän tai toimitusjohtajan vastuulla. Koko maan tasolla näin on 72 prosentilla pk-yrityksistä. Omaa myyntihenkilöstöä on Kainuun pk-yrityksistä 12 prosentilla.

Kaksi kolmesta koko maan ja Kainuun alueen pk-yrityksistä pitää laadusta huolehtimista yrityksensä tärkeimpänä markkinoinnin osana. Kainuussa ensisijaiseksi tekijäksi nousee henkilökohtainen myyntityö, jonka 72 prosenttia pk-yrityksistä mainitsee yrityksen markkinoinnin tärkeimmäksi osaksi. Myös mainonta nousee vahvasti esille Kainuun yritysten keskuudessa, sillä 44 prosenttia Kainuun pk-yrityksistä mainitsee, että mainonta on yrityksen markkinoinnin tärkein osa, kun koko maassa vastaava luku on 34 prosenttia.

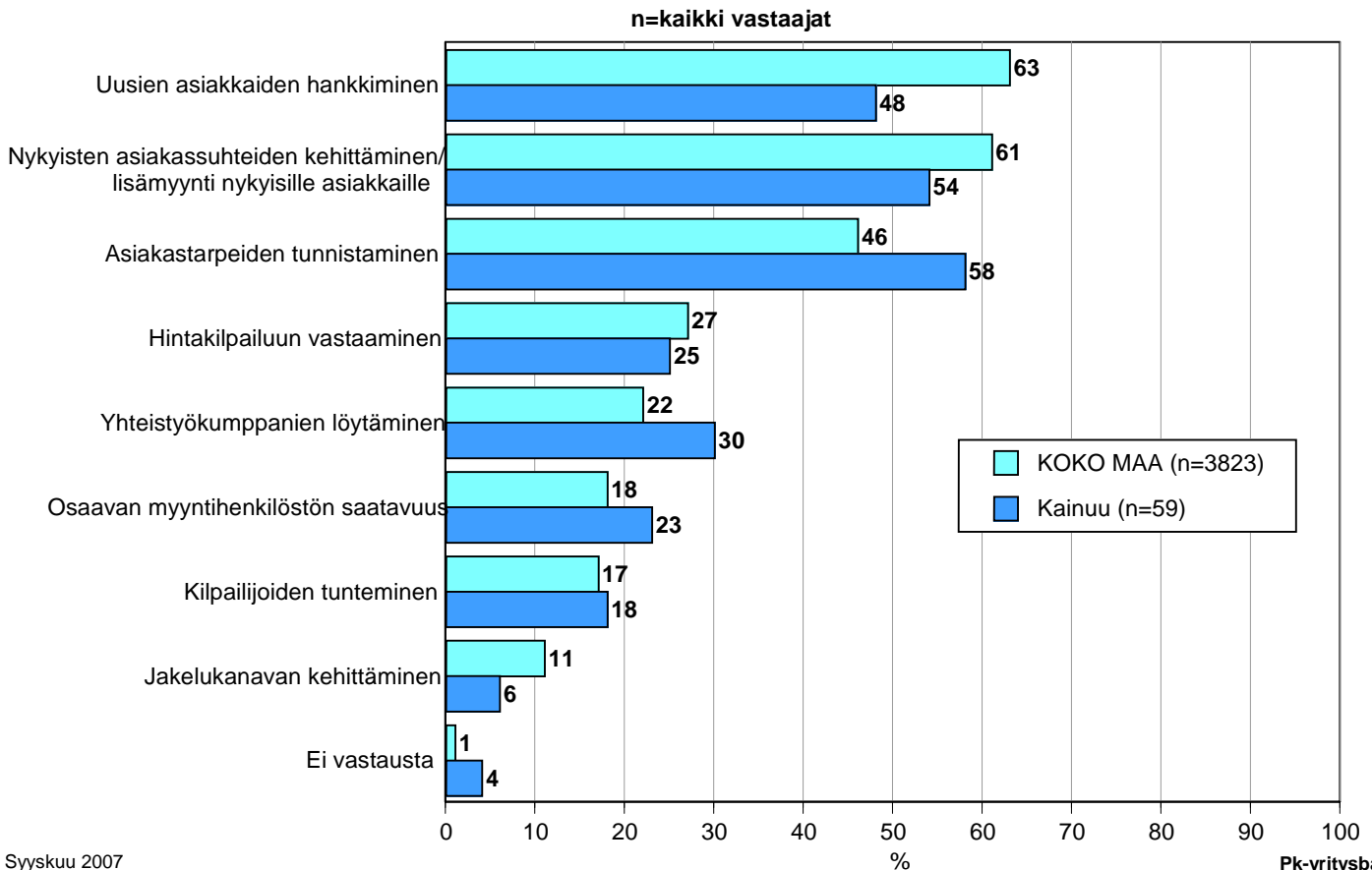
### 15. YRITYKSEN MARKKINOINNIN TÄRKEIMMÄT OSAT

n=kaikki vastaajat



Keskeisimpänä yrityksen myyntitoiminnan haasteena pidetään koko maassa uusasiakashankintaa. Kainuussakin hieman alle puolet pk-yrityksistä pitää uusasiakashankintaa myyntitoiminnan keskeisenä haasteena. Kainuussa ensisijaiseksi haasteeksi nousee asiakastarpeiden tunnistaminen ja nykyisten asiakassuhteiden kehittäminen/lisämyynti nykyisille asiakkaille, jotka reilusti yli puolet pk-yrityksistä mainitsee yrityksen myyntitoiminnan keskeisiksi haasteiksi.

## 16. YRITYKSEN MYYNTITOIMINNAN KESKEISET HAASTEET





## PÄÄKONTTORIT

### HELSINKI

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 7220

### KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio  
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011  
Internet: [www.finnvera.fi](http://www.finnvera.fi)

## ALUEKONTTORIT

### HELSINKI (PÄÄKAUPUNKISEUTU)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 3401

### UUSIMAA

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 7110

### JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu  
Faksi 020 460 2163

### JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä  
Faksi 020 460 2299

### KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani  
Faksi 020 460 3899

### KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio  
Faksi 020 460 3330

### LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti  
Faksi 020 460 2249

### LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta  
Faksi 020 460 2149

### MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli  
Faksi 020 460 3690

### OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu  
Faksi 020 460 3944

### PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori  
Faksi 020 460 2349

### ROVANIEMI

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi  
Faksi 020 460 2099

### SEINÄJOKI

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki  
Faksi 020 460 2399

### TAMPERE

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere  
Faksi 020 460 3711

### TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku  
Faksi 020 460 3649

### VAASA

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa  
Faksi 020 460 3849

## PIETARIN-EDUSTUSTO

### FINNVERAN PIETARIN-EDUSTUSTO

c/o Finpro  
29, Bolshaya  
Konyushenna ya  
Saint-Petersburg  
191186, Russia  
Puhelin +7 812 315 8991  
Faksi +7 812 325 4482



Mannerheimintie 76 A  
PL 999, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980  
[www.yrittajat.fi](http://www.yrittajat.fi)

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY  
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta  
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220  
[www.yrittajat.fi/etelakarjala](http://www.yrittajat.fi/etelakarjala)

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY  
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki  
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001  
[www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa](http://www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa)

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY  
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli  
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950  
[www.yrittajat.fi/etelasavo](http://www.yrittajat.fi/etelasavo)

HELSINGIN YRITTÄJÄT  
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki  
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385  
[www.yrittajat.fi/helsinki](http://www.yrittajat.fi/helsinki)

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY  
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna  
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561  
[www.yrittajat.fi/hame](http://www.yrittajat.fi/hame)

KAINUUN YRITTÄJÄT RY  
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani  
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934  
[www.yrittajat.fi/kainuu](http://www.yrittajat.fi/kainuu)

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY  
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola  
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760  
[www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa](http://www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa)

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY  
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä  
p. 010 425 9203, f. 010 425 9210  
[www.yrittajat.fi/keskisuomi](http://www.yrittajat.fi/keskisuomi)

KYMEN YRITTÄJÄT RY  
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola  
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315  
[www.yrittajat.fi/kymi](http://www.yrittajat.fi/kymi)

LAPIN YRITTÄJÄT RY  
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi  
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630  
[www.yrittajat.fi/lappi](http://www.yrittajat.fi/lappi)

LÄNSIPOHJAN YRITTÄJÄT RY  
Valtakatu 5, 94100 Kemi  
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713  
[www.yrittajat.fi/lansipohja](http://www.yrittajat.fi/lansipohja)

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY  
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere  
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516  
[www.yrittajat.fi/pirkanmaa](http://www.yrittajat.fi/pirkanmaa)

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY  
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu  
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678  
[www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala](http://www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala)

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY  
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu  
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227  
[www.ppy.net](http://www.ppy.net)

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY  
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti  
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718  
[www.yrittajat.fi/paijathame](http://www.yrittajat.fi/paijathame)

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY  
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo  
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655  
[www.espoonyrittajat.fi](http://www.espoonyrittajat.fi), [www.yrittajat.fi/vantaa](http://www.yrittajat.fi/vantaa)  
[www.kauniaistenyrittajat.fi](http://www.kauniaistenyrittajat.fi)

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY -  
KUST-ÖSTERBOTTENS FÖRETAGARE RF  
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa  
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815  
[www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa](http://www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa)

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY  
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori  
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901  
[www.yrittajat.fi/satakunta](http://www.yrittajat.fi/satakunta)

SAVON YRITTÄJÄT RY  
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio  
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506  
[www.yrittajat.fi/savo](http://www.yrittajat.fi/savo)

UUDENMAAN YRITTÄJÄT - NYLANDS FÖRETAGARE RY  
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää  
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381  
[www.yrittajat.fi/uusimaa](http://www.yrittajat.fi/uusimaa)

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY  
Brahenskatu 20, 20100 Turku  
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272  
[www.yrittajat.fi/varsinaissuomi](http://www.yrittajat.fi/varsinaissuomi)





**Kainuun Yrittäjät**

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani  
Puhelin (08) 613 0931  
Faksi (08) 613 0934  
[www.yrittajat.fi/kainuu](http://www.yrittajat.fi/kainuu)



**Suomen Yrittäjät**

Mannerheimintie 76 A  
PL 999, 00101 Helsinki  
Puhelin (09) 229 221  
Faksi (09) 2292 2980  
[toimisto@yrittajat.fi](mailto:toimisto@yrittajat.fi)  
[www.yrittajat.fi](http://www.yrittajat.fi)



**FINNVERA**

Kajaani  
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani  
Faksi 020 460 3899

**Finnvera Oyj**  
Valtakunnallinen vaihde: 0204 60 11  
Internet: [www.finnvera.fi](http://www.finnvera.fi)  
Helsinki  
Eteläesplanadi 8  
PL 1010, 00101 Helsinki  
Faksi 020 460 7220  
Kuopio  
Haapaniemenkatu 40  
PL 1127, 70111 Kuopio  
Faksi 020 460 3240